Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 21 (103) | Vilnius 1939 m. vasario 18 d. (šeštadienis) | Antri metai

Šiame numeryje

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas. Demokratinės didžvalstybės skubiai ginkluojasi. Į Varšuvą atvyks Italijos ministras. Vokiečių planas žydams išsiųsti. Lietuviškos knygos kaime. Laiškas iš Klaipėdos. Kam teks Ispanijos turtai.

KAIMO DARBININKŲ REIKALAI

Nors sakome, kad savo kraštą gerai pažįstame, tačiau, iš tikrųjų, daug svarbių klausimų viešai esame nepalietę ir neišsprendę, nes smulkiau nežinome kai kurių gyvenimo sričių. Pavyzdžiui, tiksliai nežinome mūsų krašto ūkiškos padėties. Vadinasi, neturime smulkių duomenų, kiek mūsų krašte yra dvarų ir kokius žemės plotus dvarininkai valdo, kiek yra vidutinio didumo ūkių, kiek mažažemių, kiek bežemių, kampininkų, kiek yra lauko, bei kaimo darbininkų ir t. t.*) Kad šių dalykų nežinome, tai ne mūsų kaltė, nes mes neturime ir negalime turėti tokių įstaigų (statistikos biūrų), kurios tas žinias surinktų ir kasmet, gyvenimui keičiantis, jas papildytų. Turėdami tas žinias, galėtume susidaryti tikrąjį mūsų krašto medžiaginės padėties vaizdą ir matytume, ko mums reikia, norint patenkinti visus gyventojų reikalus.

Bet ir be tų tikslių duomenų reikia svartyti įvairius mūsų ūkiškus ir socialinius reikalus, nes jie lygiai yra svarbūs, kaip ir tautiniai. Mums visiems, be pažiūrų skirtumo, rūpi, kad šio krašto gyventojas lietuvis būtų sotus, turėtų darbo, galėtų kultūringai gyventi ir savo vaikams sudarytų palankias sąlygas pažangai. Dėl to skaudu darosi, kai iš vienos pusės randasi daugybė dvarų, o iš kitos tūkstančiai mažažemių, kampininkų ir bežemių. Iš to darome išvadą, kad žemė šiame krašte būtų taip paskirstyta, kad didesnių kaip 40 — 50 ha ūkių nebūtų, likusią atiduodant vietos mažažemiams ir bežemiams.**) Negalime taip pat užmiršti, kad mūsų krašte yra daugybė pelkynų, neišskirstytų kaimų, kad labai menkos ūkininkų trobos, peršlapi laukai, pievos ir t. t. Dėl to šie visi trūkumai irgi turėtų būti kuo greičiau pašalinti. Tam tikslui reikalinga ūkininkams didelė pagelba, platus kaimo pertvarkymo planas, reforma.

Bet ir tuos klausimus išsprendus dar turėsime svarbių sričių, kurios mums visuomet bus artimos ir visus lygiai dominančios. Svarbiausia iš jų, tai kaimo darbininkų klausimas. Kaimo darbininkų mūsų krašte buvo, yra ir bus, nežiūrint, kokia bus ūkiška santvarka, dėl to šis klausimas visuomet bus aktualus ir svarbus.

Jeigu dar būtų įvykdyta teisinga ir tiksli žemės reforma, tai daugelis mažažemių ir bežemių pasidarytų savarankiais ūkininkais ir nereikalautų eiti uždarbiauti. Tačiau ir tuo atveju darbininkų dar turėtume, taigi ir tada šie reikalai nenustotų aktualumo.

Kalbant apie dabartinį kaimo darbininkų likimą, turime pirmiausiai pasakyti, kad jis visai nepasikeitė nuo prieškarinių laikų. Skirtumas tik tas, kad tada kaimo darbininkai susirasdavo sau daug greičiau darbo, o blogiausiu atveju galėdavo emigruoti į kitus kraštus. Dėl to jų tuomet turėjome mažiau. Dabar darbo gauti daug sunkiau, ir tik dalis kaimo darbininkų emigruoja sezoniniams darbams į užsienius, dalis dirba savo krašte pas ūkininkus bei dvaruose, dalis gauna darbo miškuose arba kelius tiesiant, o žymi dalis yra ir bedarbių.

Kalbant apie emigruojančius sezoninius laukų darbininkus, tenka suminėti, kad jie daugiausia vyksta į Rytprūsius, Latviją ir Estiją. Kasmet pavasarį jų į šiuos kraštus išvyksta daugiau kaip 100 tūkstančių. Jų parinkimas, darbo sąlygos svetimuose kraštuose ir likimas grįžus gana blogai sutvarkyta. Norinčių vykti yra keliolika kartų daugiau, negu paimama. Parenkant vaduojamasi įvairiais neesminiais darbininkų privalumais, o iš tikro kaimo darbininkai, angažuojant juos sezoniniams darbams, turėtų būti traktuojami vienodai, neatsižvelgiant į tautybę.

Taip pat niekuo nepamatuotas sezoninių darbininkų angažavimas vien tiktai iš kelių apskričių. Į minėtas valstybes turėtų būti angažuojami darbininkai iš viso mūsų krašto. Be to, dar didesnė skriauda daroma, kai į Latviją ar Estiją angažuojami darbininkai net iš valstybės gilumos. Jeigu jau leidžiami darbininkai sezoniniams darbams į gretimas valstybes, tai turėtų būti imami tik iš šio krašto, nes jų čia yra didelis perteklius. Taip pat niekuo nepateisinamas yra mūsų krašte vykdomiems viešiesiems darbams (prie kelių statybos, miškuose) darbininkų angažavimas iš tolimųjų sričių.

Tačiau negalima pripažinti, kad sezoninė darbininkų emigracija mūsų žmonėms ir kraštui būtų naudinga. Ji turi daug žalingų veiksnių. Svarbiausi jų yra šie: 1) jėgų eksportas, kurios savame krašte tinkamai išnaudotos nuveiktų daug naudingų darbų, 2) demoralizacija jaunimo, ypač moterų, 3) savame krašte, tuose rajonuose, iš kurių išvyksta, didžiųjų darbų metu trūksta lauko darbininkų, 4) sezoninė emigracija sudaro grupę žmonių, kurie daugiau niekuo nesirūpina, išskyrus vykimą keliems mėnesiams dirbti, o vėliau grįžus pasilsėti ir neproduktingai išleisti sunkiai uždirbtą skatiką.

Kas.

*) Autorius truputį perdeda, nes iš tikro ūkių skaičių ir jų suskirstymą pagal žemės didumą žinome iš statistinių duomenų, tik jie nėra pilni, nes neskelbiama, kiek yra didelių dvarų. Red.

**) Kalbant apie tai, būtinai reikia turėti galvoje žemės rūšis, nes, pavyzdžiui, Marcinkonių ir Varėnos apylinkėse ūkininkai vietomis turi po 60-100 ha žemės, o daug blogiau gyvena, negu kur kitur iš 10 ha, nes tose apylinkėse yra menka žemė. Red.

— Telegramų pranešimu, ministro Beko kalba, kurią jis turėjo pasakyti šio mėn. 18 dieną Seime, atidėta. Ministras Bekas kalbės Seime po ministro Čiano atsilankymo.

Paskutiniai argumentai

prieš Berlyną ir Rymą

Šiomis dienomis spaudoje vėl pasirodė sensacingų straipsnių apie trijų demokratinių didžvalstybių ginklavimąsi.

Pirmoje eilėje yra **Anglija**. Kaip žinia, dar 1937 metais Anglijos parlamentas įgaliojo vyriausybę per penkeris metus (1937-42) paskolinti 400 milijonų svarų sterlingų (12 milijardų auksinų). Aišku, ši paskola yra užtraukta šalia pa prastų metinių karo biudžetų.

Dabar apskaičiuota, kad šiais metais Anglija ginklavimosi reikalams sunaudos apie vieną milijardą svarų sterlingų (30 milijardų auksinų). Kadangi ši, tiesiog pasakiška suma, yra daug didesnė, negu paprastas metinis biudžetas ir paskola, tai anglai iš kur kitur turės gauti tiek daug lėšų.

Tuo pačiu metu pranešama, kad **Prancūzijos** vyriausybė vienoje Amerikos fabrike užsakė 100 didelių bombanešių ir kelis šimtus motorų.

Taip pat **Jungtinės Amerikos Valstybės** vis daugiau skiria lėšų ginklavimosi reikalams, o paskutiniu metu nutarta lėktuvų skaičių padidinti iki 6.000.

Žodžiu, demokratinės valstybės ėmėsi paskutinių priemonių prieš dinamiškąsias valstybes, norėdamos jas įtikinti, kad nemėgintų kelti naujų avantiūrų.

Lietuvos tautinės šventės minėjimas

VARŠUVOJE

Tautinė Lietuvos šventė nepriklausomybės paskelbimo dieną buvo paminėta ir Varšuvoje.

Tą dieną, kaip pranešama, Lietuvos Bičiulių Draugija Varšuvoje suruošė priėmimą Lietuvos Pasiuntiniui d-rui Šauliui ir Pasiuntinybės nariams. Be to, priėmime dalyvavo ir Varšuvos lietuvių kolonijos atstovai.

Priėmimo metu minėtos Draugijos pirmininkas V. Romanas pasakė kalbą, kurioje Draugijos vardu pareiškė lietuvių tautai linkėjimus.

Atsakydamas į šią kalbą, padėkojo už pareikštus lietuvių tautai linkėjimus ministras J. Šaulys.

Vasario 16 dieną popietinėmis valandomis Varšuvos radiofone buvo suruoštas lietuviškų dainų ir poezijos pusvalandis. Dainavo atvykusi iš Kauno operos artistė B. Drangelienė. Šalia dainų buvo padeklamuota lenkų kalba keletas lietuviškų eilėraščių.

Taip pat nors trumpai tą dieną paminėjo Lietuvos šventę ir kai kurie Varšuvos didesnieji dienraščiai. Taip pat parašė ir „Gazeta Polska".

Lietuva iškilmingai paminėjo savo nepriklausomybės sukaktuves

Vasario 16 dieną visa Lietuvos valstybė džiaugsmingai minėjo savo nepriklausomybės 21 metų sukaktuves. Miestai, miesteliai ir kaimai buvo pasipuošę tautinėmis vėliavomis. Iš ryto visų tikybų bažnyčiose ir maldų namuose buvo pamaldos, po to pagerbti žuvusiųjų už Lietuvos laisvę karių kapai, o vakare įvyko iškilmingi minėjimai susirinkimų salėse.

Kaune pamaldas laikė ark. Skvireckas. Jose dalyvavo Valstybės Prezidentas, vyriausybė, kariuomenės vadovybė kitų valstybių pasiuntiniai, karo atstovai, vietos aukštesnių mokslo įstaigų atstovai ir organizacijos su savo vėliavomis.

Vidudienyje pagerbta buvo žuvusiojo už Lietuvos laisvę Nežinomojo Kareivio kapas, prie kurio padėta daug vainikų ir gyvų gėlių. Po to Vytauto Didžiojo Muziejaus rūmuose įvyko iškilmingas aktas. Jame dalyvavo Valstybės Prezidentas, vyriausybė, kariuomenės vadovybė ir kitų valstybių atstovai. Kalbėjo Valstybės Prezidentas A. Smetona, kariuomenės vadas gen. St. Raštikis, gen. Vitkauskas ir kt.

Vakare valstybės teatre surengtas iškilmingas koncertas.

Be to, daugelyje vietų organizacijos tautos šventę paminėjo atskirai.

Dvarų parceliacija Lenkijoje

Šio mėn. 15 dieną oficialiai buvo paskelbtas valdžios ir privatinių dvarų, numatytų parceliacijos reikalams, sąrašas nurodant vaivadijas.

Iš sąrašo matyti, kad daugiau numatyta parceliuoti privatinių dvarų, negu valdinių. Imant atskiromis vaivadijomis, daugiausia bus išparceliuota Poznanės vaivadijoje (13.000 ha), o mažiausia Lodzės vaivadijoje (2.000 ha).

Vilniaus vaivadijoje valdinių dvarų norima išparceliuoti 300 ha, o privatinių—6.000 ha.

Ta proga tenka suminėti, kad Vilniaus vaivadijoje yra dar dvarų, turinčių po keliolika tūkstančių ha.

Lenkija — Italija

Ministras Čiano Varšuvoje

Lenkų spaudoje jau nuo seniau buvo rašoma apie ruošiamą Italijos užsienių reikalų ministro Čiano kelionę į Varšuvą. Dabar galutinai paaiškėjo, kad ministras Čiano į Varšuvą atvyks šio mėn. 25 dieną ir Lenkijos sostinėje išbus 3 dienas. Su juo kartu atvyksta ir jo žmona, Musolinio duktė. Taip pat atvyks keliolika ministro palydovų — Italijos užsienių reikalų ministerijos aukštųjų valdininkų ir nemažas būrys laikraščių korespondentų.

Lenkų spauda šiam vizitui priduoda didelės politinės reikšmės.

Vokiečiai vis dar ieško būdų, kaip nusikratyti žydų

Kaip žinia, dar pernai buvo su darytas tarptautinis komitetas, kuris rūpinasi varomų iš Vokietijos žydų likimu. Tačiau iki šiol tam komitetui nieko apčiuopiamo nepavyko padaryti, nes vokiečiai, išvarydami žydus, neduoda jiems su savimi paimti jokio turto. Minėto komiteto pirmininkas jau kelis kartus lankėsi Berlyne, bet iki šiol su Vokietijos vyriausybe nesusitarė. Netgi nežinia buvo, kaip vokiečiai yra nusistatę nusikratyti žydų. Tai paaiškėjo tik šiomis dienomis. Vokietijos vyriausybė pareiškė, kad per artimiausius 5 metus iš Vokietijos turės išvažiuoti 400 tūkstančių žydų. Išvažiuoti turi visi žydai, kurie turi ne daugiau kaip 45 m. amžiaus. Senesnieji galės likti Vokietijoje. Apskaičiuojama, kad, įvykdžius tokį planą, Vokietijoje liktų dar apie 200 tūkstančių vyresniojo amžiaus žydų.

„MUMS VĖL BLOGAI"

Sako Čeko-Slovakijos vokiečiai

Okupavus vokiečių kariuomenei Čeko-Slovakijos dalį, naujoje Čeko-Slovakijoje liko dar apie 300 tūkstančių vokiečių, kurie dar labiau pakėlė galvas.

Kaip žinoma, Čeko-Slovakijoje visos tautinės mažumos jau ir prieš tai turėjo daugiau laisvės, negu kur kitur, o po pernykščių metų spalio mėn. įvykių Čeko-Slovakijos vokiečiai dar daugiau gavo teisių, gal net daugiau, negu hitlerininkų valdomoje Vokietijoje.

Tačiau vis dar jiems maža, vis bloga ir Čeko-Slovakijos vokiečių vadai nuolat skundžiasi, kad jų tautiečiai esą net.. persekiojami. Čeko-Slovakijos vokiečių vadas Kuntas pareiškė, kad vokiečių padėtis pablogėjo nuo to laiko, kai vyriausybės priešakyje atsistojo premjeras Beranas.

Vietoj dūmų — radijas

Kaip žinia, renkant naują popiežių apie rinkimų rezultatus pranešama dūmais. Jei už kurį nors kardinolą buvo atiduoda du trečdaliai balsų ir jis sutikdavo būti popiežiumi, tai tam tikroje krosnyje uždegdavo baltus popierius ir žmonės iš dūmų spalvos sužinodavo, kad popiežius jau išrinktas. Jei balsavimas nepavyko, paleisdavo juodus dūmus. Dabar apie kardinolų balsavimus bus pranešama ne dūmais, bet per Vatikano radiofoną, kuris kovo 1 dieną miesto aikštėse įrengs tam tikrus garsintuvus.

×

Telegramų pranešimu, naujo popiežiaus išrinkimas Vatikano iždui kaštuos apie 2 milijonus lirų.

Nekask duobės kitam, nes pats esi žydas

Vengrai, pamėgdžiodami vokiečius ir italus, ėmė pas save vis labiau spausti žydus. Tuo tikslu pradėjo leisti vis naujus ir aštresnius dekretus, taikomus tiktai žydams. Ypač aršus buvo žydų priešas ligšiolinis Vengrijos premjeras Imredy, kuriam valdant kraštą ir buvo išleisti priešžydiški dekretai.

Dabar paaiškėjo, kad tie dekretai palies ir patį premjerą, kadangi jisai yra žydų kilmės. Premjero Imredy prosenelė buvo šimtaprocentinė žydė. Kai šis faktas išėjo aikštėn, Imredy turėjo atsistatydinti.

×

Naują Vengrijos vyriausybę pavesta sudaryti Telekiui, kuris pasikvietė beveik visus ligšiolinės vyriausybės narius.

Nusipirkime lietuviškų knygų

Lietuviški laikraščiai mūsų kaime jau gerokai prasiplatinę. Bet vien laikraščių nepakanka. Laikraščiai daugiau rašo aktualiais gyvenimo klausimais, pateikia žinių iš politikos, visuomenės, ūkio, mūsų krašto lietuvių gyvenimo. Bet tos žinios ir trumpi, palyginti, laikraščio straipsneliai giliau ir išsamiau įvairių gyvenimo klausimų neišnagrinėja. Laikraščio tiesioginis uždavinys ir tikslas yra greitai painformuoti savo skaitytojus apie paskutiniuosius gyvenimo įvykius ir nagrinėti daugiau aktualiuosius klausimus. Kas nori kurį nors klausimą ar reikalą giliau pažinti ir išnagrinėti, tam reikalinga tuo klausimu rašanti knyga. Knygų yra visokių: grynai moksliškų, mokslą populiarizuojančių, įvairūs aprašymai, apysakos, romanai, eilėraščiai ir kit. Visos jos yra įdomios, naudingos. Tačiau ne visos knygos visiems įkandamos. Mūsų kaimo skaitytojai dar nėra tiek išsiprusinę, kad sugebėtų ir mokslo knygą skaitydami suprasti. Yra vienas kitas, kuriam ir mokslinio pobūdžio knyga nenuobodi, bet tokių dar labai maža. Dauguma kaimo skaitytojų, tai jaunimas, kuris mėgsta lengvesnio turinio įvairiausius pasiskaitymus —apysakas, romanus, pasakas ir apsakymėlius. Ūkininkai dar noriai pasiskaito„ūkiškų knygų.

Kaimą knygas skaityti įpratino buvusių lietuviškų draugijų skyriai. kurių kiekvienas turėjo didesnį ar mažesnį knygynėlį. Dar daugiau įpratino kaimą skaityti mūsų draugijų skaityklos, kuriose būdavo nemaža įvairaus turinio knygų.

Dabar, aplinkybėms pakitėjus, kaime daug kas nusiskundžia: neturime lietuviškų knygų, duokite knygų, be knygų mes nuobodžiaujame ir pamirštame tai, ką anksčiau mokėjome.

Bet iš kur tų knygų imti? Kurios kaime buvo, dabar nėra. Naujų knygų gauti bent ligi paskutinių laikų buvo labai sunku, nes naujesnių lietuviškų knygų net Vilniaus lietuvių knygynai negalėdavo gauti. Dabar šis reikalas ima taisytis. Susitarus spaudos reikalais, knygos ir laikraščiai—iš Kauno gali laisvai pasiekti ir mūsų kraštą Vilniaus lietuvių knygynuose matyt vis naujų, šviežiai atgabentų lietuviškų knygų. Rodos, tik imk ir skaityk. Ir gražios tos knygos. Gražios jos ne tik iš oro — spalvoti ir dailūs viršeliai, bet ir viduje—turinys gražus.

Lietuva turi jau nemaža talentingų rašytojų, kurie yra sukūrę daug gražių dalykų ir iš kitų kalbų išvertę. Tik imk ir skaityk. Deja, geri ir gražūs kaimo skaitytojų norai sudūžta į vieną, rodos, menką, bet sunkiai nugalimą dalyką — pinigus. Knygos kaimui yra per brangios. Nedidelė 200 — 250 puslapių knyga, romanas 2 – 3 ar net 4 – 5 auksinai. Turinčiam pinigų tai, rodos, nebrangu, bet 2—5 ha ūkininkui tai jau gana dideli pinigai. Vieną knygelę dar kaip nors gal ir nusipirktų, bet vienos knygos juk skaityti nepakanka. Vidutinis kaimo skaitytojas per metus gali perskaityti apie 8 — 10 knygų. Jei jis norėtų kasmet vis naujas knygas įsigyti ir skaityti, tai kasmet turėtų išleisti apie 30—40 auksinų.

Bet smulkiam ūkininkui tai stačiai neįmanoma. Negalima netgi to iš jų reikalauti, nes ne tik jie, bet ir mūsų inteligentai dažnai neturi iš ko knygų nusipirkti.

O vis dėlto, norint būti kultūringesniam, be knygų apseiti ir gyventi negalima. Atrodo, kad išeitis galėtų būti šitokia: kadangi knygų nusipirkti vienam per brangu, tai reikia jų nusipirkti keliems susidėjus. Pavyzdžiui: vieno kaimo gyventojai—Jonas, Petras, Stasys, Baltrus ir dar keli nusiperka po vieną skirtingo turinio knygą ir paskui tarp savęs perskaitytomis knygomis pasikeičia, viens kitam paskolina. Tokiu būdu, skiriant metams 2—3 auksinus (vienos knygos kaina), kiekvienas nusipirktų tik po vieną knygą, o galėtų perskaityti ne vieną, bet kelias ar net keliolika. Jei ir šitaip per brangu, tai reikia vieną knygą pirkti keliems susidėjus, pvz., 6 žmonės, sudėję po 50 sk., gali nupirkti knygą už 3 auks. ir visi ją galės perskaityti. Šis būdas yra blogesnis už pirmąjį tuo, kad keliems nusipirkus vieną knygą, gali kilti nesusipratimų, kam ta knyga daugiau priklauso ir kas ja turi rūpintis. Bet jei kitos išeities nėra, tai geriau šitaip, nei visai knygų neturėti.

— Gerai,—pasakys kaimo skaitytojai, — nusipirkti tai gal kaip nors ir nusipirktume, bet mes nežinome, kokių Vilniaus knygynuose yra lietuviškų knygų. Toks klausimas visai vietoje. Kaimas ir net jame gyveną inteligentai nežino, kokių knygų mūsų knygynai turi ir kokios jų kainos. Tai jau knygynų apsileidimas. Jie turėtų plačiau skelbtis mūsų spaudoje ir skelbimuose pažymėti ne tik knygyno vardą ir adresą, bet ir tai, kokių lietuviškų knygų turi ir kokios jų kainos. Naudinga būtų nors suglaustai skelbime pasakyti, apie ką knygoje rašoma.

Jei kaimas žinos, kokių knygų Vilniuje yra, apie ką maždaug jose rašoma, tai netenka abejoti, kad atsiras ir pirkėjų.

Kaimui knygų reikia, kaimas knygų nori ir jų pasiilgsta, todėl knygų skaitymo ir pirkimo reikalu reikia pavaryti smarki akcija, reikia kaimas išjudinti ir pamėginti suorganizuoti kolektyvinį knygų pirkimą. Šio darbo turi imtis spauda, kaimo inteligentai ir mūsų knygynai.

Keleivis.

VISUOMENĖS ŽINIAI

1934 metais ištiko Vilniaus vaivadijos gyventojus nederlius: stigo maisto ir sėklų. Pavasarį, Lietuvos Valstybės visuomenė, atjausdama savo tautiečių vargus, ėmė rinkti aukas nukentėjusiems. Jų pavyzdžiu pasekė ir čionykščiai nenukentėję lietuviai.

Aukoms priimti ir reikalingiems dalinti susidarė prie Lietuvių Labdarybės Draugijos Vilniuje komisija nukentėjusiems nuo nederliaus šelpti, į kurią buvo įėję mūsų visuomenės visų pakraipų žmonės: K. Stašys, kun. K. Čibiras, Z. Stašienė, St. Špokas, R. Bagdonas, kun. V. Taškūnas, Dr. A. Rymas ir Dr. D. Alseika.

Komisija, gaudama aukas, dalijo jas žmonėms javais, bulvėmis ir kitomis pavasario sėklomis. Komisija, duodama sėklas, tikėjosi, kad ėmėjai galės kitais metais paimtas sėklas grąžinti tos pat rūšies javais, arba pinigais, kaip kam bus patogiau. Kad būtų ženklas įsipareigojimo, komisija ėmė iš šelpiamųjų vekselius, o kad javų kainos atidavimo metais nebuvo žinomos, iš anksto negalima buvo nustatyti, vekseliai buvo rašomi be tiksliai pažymėtos sumos, vadinasi, in blanco; vekselių statytojai prie jų pridėdavo ėmėjų sąrašą, būtent, kas ir kiek yra paėmęs javų ar bulvių. Kadangi kiti metai geru derliumi nepasižymėjo ir ėmėjams sunku buvo skolą atiduoti, tai komisija jos ir nereikalavo. Gero derliaus nesusilaukta ir dar kitais metais, tada Lietuvos Valstybės aukų rinkimo Komitetas pranešė, kad išdalinta pašalpa būtų visiškai dovanota. Vilniškė Labdarybės Draugijos Komisija su tuo sutiko ir vekselius padėjo į archyvą.

1937 metų gale Labdarybės Draugijos turtą, Vyriausybės paskyrimu, paėmė valdyti kuratorius, vėliau virtęs likvidatoriumi. Jis atrado archyve tuos vekselius ir, matyt, nežinodamas jų paskirties, pareikalavo vekselių išpirkimo, tuo sukeldamas užinteresuotuose asmenyse didelį nerimą. Mes tikimės, kad paaiškėjus, kaip dalykai buvo ir yra, ponas likvidatorius sulikviduos šitą bylą sulig aukotojų ir tikrųjų savininkų valios. Nėra jokio pagrindo pinigų iš tų vekselių reikalauti.

Buvusios Vilniaus Lietuvių Labdarybės Komisijos nukentėjusiems nuo nederliaus šelpti nariai:

(—) *K. Stašys* (—) *S. Špokas*
(—) *Kun. K. Čibiras* (—) *Z. Stašienė*
(—) *Kun. V. Taškūnas* (—) *R. Bagdonas.*

Vilnius, 1939.II.14.

Sugyvenimas ir kultūrinės rungtynės

(Laiškas iš Lietuvos pajūrio)

„Anschlusso" ir „Mesijaus" iš vakarų pusės atėjimo viltims neišsipildžius, visas Klaipėdos krašto vokiečių ir vokietininkų visuomenės gyvenimas ir judėjimas nukrypo visai kita vaga. Praėjusių metų gale taip pat viesulingai pasireiškęs Klaipėdos vokiečių „Kulturverbando" politinis, nieko bendra su kultūra neturėjęs, veikimas įgavo daugiau kultūrinės formos.

Paklydusių avelių iš lietuvininkų tarpo dėka triumfuojąs „Kultūrverbandas" baigia tvarkytis kaip dera didelei ir staiga užaugusiai organizacijai. Aukščiausias tos organizacijos tikslas—patenkinti vietos vokiečių tautinę savigarbą ir, negalint prisijungti prie Reicho, bent sudaryti gyvenimo sąlygas, kad galima būtų jaustis kaip Reiche, primetant visam kraštui nacionalsocialistinį atspalvį ir užtikrinant vokiečių kultūrai Lietuvos pajūryje visišką veikimo bei vyraujančią laisvę.

Tai reiškia, kad paskutiniais keleriais metais vykęs pakankamai nuoseklus lietuvių kultūrinis ir ekonominis savam krašte prie Nemuno žiočių stiprėjimas priešingos orientacijos visuomenei buvo sukėlęs susirūpinimą dėl jos tokių pat pozicijų silpnėjimo. *Lietuviškos kultūrinės bei ekonominės ekspansijos baimė ir yra didžiausia kaltininkė visų tų įvykių, kurie staiga iškilo 1938 m.* Reicho pasisekimas ir stiprėjimas sudarė tik bazę, kuria remdamos Lietuvos pajūrio vokiečių visuomenė galėjo taip efektingai veikti.

Lietuvių visuomenė Klaipėdos krašte drąsiai žiūri į ateitį ir nebijo kultūrinių rungtynių su vokiečių visuomene. Tos rungtynės jau nuo seniai vyksta visose srityse. Kol kas „*Kulturverbandas*" *stengiasi pirmiausia užkirsti kelią lietuvių stiprėjimui ir paimti visame krašte kultūrinės bei ekonominės veiklos iniciatyvą į savo rankas.* Jeigu paviršutiniškai žiūrint tas jam pavyko, tai tikrovėje mažai kas tepasikeitė. *Lietuvių švietimo ir mokslo įstaigos sėkmingai veikia ir toliau. Lietuvių naujoji statyba nenutraukta, bet dar vis nauji projektai mūrais kyla į dangų.* Visa tai daro didelį įspūdį, atšaldo vokiečių šovinizmą ir išsklaido baimę.

Tarp kitko „Kulturverbandas", virsdamas iš „kultūrinės bandos" į tikrąją kultūrinę organizaciją, pasiskelbė steigsiąs 28 vaikų darželius, socialinę moterų priežiūrą, vaidybos ir dainavimo skyrių. Lietuvių visuomenė nesigirdima gali priminti, kad *lietuviški darželiai visame krašte jau seniai veikia, o Sveikatos Centras Klaipėdoje jau kelinti metai rūpinasi moterimis, motinomis ir vaikais,* gi Klaipėdos lietuvių chorai yra žinomi toli už Klaipėdos ir net už Lietuvos ribų, taip pat vaidybos studija yra davusi mūsų teatrui teatralinio prieauglio iš vietos lietuvių tarpo.

Tad, kaip matome, mes čia gyvename pagyvintą gyvenimą. Iš tolo gal atrodo, kaip karo lauke. Bet taip dar nėra. Tiesa, kova eina, bet ji yra tokia pat, kokia buvo ligšiol neapčiuopiama, bet visų jaučiama, tik pagyvinta ir pagreitinta. Yra pagrindo manyti, jog *toliau ši dviejų tautų ir dviejų kultūrų kova eis kultūringu būdu — rungtynėmis ir varžybomis kūrybinėje veikloje.* Lietuvių pusei gali kiek atsiliepti neigiamai ta aplinkybė, jog, suvaržius laisvesnį žemaičių ir aukštaičių darbo gavimą ir įsikūrimą čia, lietuvių pusė negaus „žalios" medžiagos paspirties išsekusioms jėgoms papildyti. Bet, reikia tikėtis, šiam lietuviškam kraštui esant Lietuvos suverinitete, dar stipriau susikristalizavusi Lietuvos pajūrio lietuvių visuomenė bus pakankamai pajėgi ne vien laikytis galimose pozicijose, bet kartu reikšti savo „Drang nach Westen", kaip ir ligšiol kad buvo, prieš besireiškiantį vokiečių „Drang nach Osten". Toks mūsų optimizmas yra suprantamas, nes *kas neina su gyvenimu, nekovoja ir neturi vilties laimėti, tas gyven mo pali kamas, paniekinamas, nevertas, kad jį protėvių krauju apšlakstyta žemė nešiotų...*

E. Paneriatis.

VL. R.

TEGUL SKAMBA MŪSŲ DAINOS...

„Varpo" choro įspūdžių pluoštai

7)

Mes atsakome, pasižadėdami visus linkėjimus įgyvendinti, padėkojame visai Lietuvos visuomenei, organizacijoms ir paskiriems asmenims už tėvišką globą, brolišką jausmą, ypatingą ir malonų vaišingumą. Sudainuojame keletą dainelių ir „Lietuviai esame mes gimę".

Jau iš pat ryto rengiamės kelionei. Dar norisi bėgti šen, bėgti ten. Pamatyti vieną ar kitą dalyką, kurių anksčiau neturėjome progos ar net laiko išvysti. Norisi įsigilinti į viso gyvenimo turinį, suprasti tikrąją jo prasmę. Bet... deja, Šaulių Sąjungos salėj Muzikų Draugijos surengta vakarienė... jau paskutinė. Valgome skubomis, be jokių didelių ceremonijų.

Kelias atgal

Prie Šaulių Sąjungos buveinės stovi autobusai su mūsų lagaminais ir laukia, kada išeisime ir važiuosime. Laikas jau bėga ne dienomis ar valandomis—bėga minutėmis. Jau einame, lipame autobusuosna ir važiuojame į stotį. Šaligatviais matyti stoties link traukia daugybė žmonių, autobusai, į stotį važiuoją, pilni ne sėdinčių, bet stačių.

Stotyje šventadieniška nuotaika. Minios žmonių užplūdusios visur. Sunku ir pajudėti. Vilnietis lydimas griausmingai ir su ašaromis. Asisveikiname su artimaisiais ir pažįstamais visai nuošaliai, nes prie traukinio jiems nebeįmanoma prisiplakti. Tiktai pasakius, kad malonėtų praleisti vilnietį, tuojau padaromas siauras takiukas, kuriuo vargiai galima prasisprausti. Tas takiukas vėl greit užplūstamas, užspaudžiamas.

Entuzijastiškai nusiteikusios minios traukia patrijotiškas dainas, šaukia nenutilstančius „Valio!". Dar kurį laiką traukinys nebejuda. Artimesnieji iš minios dar kalbasi su mumis.

— Tuojau parašykite, prašom, kelionės įspūdžius, — girdėti kažkurį kauniečių prašantį, kad vienas mūsiškių atsiųstų laišką.

— Vos tik parvažiuosim.

— Prašome dabar į Vilnių drauge su mumis važiuoti, — pasiūlo vienas mūsiškių.

— Vėliau tikrai nuvažiuosime. Iš mūs juk nuvažiuoti didelių sunkumų nėra.

Taip brangus laikas, daugeliui norisi dar tiek pasakyti, tiek jausmų išreikšti... traukinys sujuda... Girdime griausmingą minios šauksmą:

— Valio vilniečiai!

— Iki pasimatymo!

Traukinys skina minioje kelią. Kaikas dar įkibęs traukinio mus lydi, lyg drauge išvažiuoti norėdamas. Pasiekia mus Tautos himno melodija ir žodžiai. Stovime lyg nuovokos netekę, lyg kažkokiame įstabiame sapne, o iš akių veržiasi nebesulaikomos ašaros. Sieloje darosi: ir graudu, ir skaudu, ir pikta. O ten palieka entuzijastiškai nusiteikusių tūkstantinė minia seserų ir brolių, kuriuos gal negreit, negreit teks pamatyti. Ir mes.. mes išvažiuojame...

Sunku susikaupti, sunku būti paprastais keleiviais, kai dar gyvename tuo dideliu ir pakilusiu jausmu.

Pro vagonų langus matome, kad jau tolstame nuo Kauno, kad jo šviesos nakties gūdyje jau vos vos mirkčioja. Bet tos jo šviesos, kuriomis Kaunas į mūsų širdis pašvietė, pasilieka mumyse, ir mes jas vežamės kaip didžiausį turtą. Prisirankiojom daug tų šviesų, vienur jos buvo stiprios ir galingos, o kitur švelnutės ir tylutėlės—bet visos buvo nuoširdžios, visos mielios, kutenančios širdį, keliančios jausmus ir išsunkiančios ašaras.

Kaišiadoryse dar mus patinka su gėlėmis, sveikinimais, linkėjimais ir orkestru. Išlydi su patrijotiškomis dainomis. Ir ši trumpo sustojimo vietelė prisijungia prie didžiojo jausmo, kurį sielos gelmėse iš visos Lietuvos surankioję vežamės.

Privažiuojame sieną. Traukinio vadovybė atitenka kitosna rankosna. Pilni neišdildomų įspūdžių išlipame Vilniuje. Ieškome giminių bei pažįstamų, atvykusių mūs sutikti. Pasakojame, džiaugiamės... Išsiskirstome po įvairias Vilniaus gatves ir gatveles.

Taip ir baigėsi ta mūsų išvyka po Lietuvą su daina lūpose ir nuoširdumu sielos gelmėse.

Galiniai žodžiai

Baigdami jaučiamės neatlikę dar viena. Neperdavėm juk visiems savo krašto broliams anosios pusės brolių nuoširdžiausių linkėjimų. Negalėdami kitu būdu, paskelbiame juos čia:

Visa Lietuvos Valstybės visuomenė, organizacijos ir paskiri asmenys sveikina mus visus Vilniaus krašto lietuvius, linkėdami išsaugoti skaisčią ir nesuterštą lietuvišką širdį.

Šiuos linkėjimus turime įgyvendinti visi, kaip vienas. Tai yra juk mūsų tautinė ambicija, dėl kurios mes tiek daug aukojame. Ta mūsų auka yra tinkamai suprantama ir įvertinama visuose ir visur esančiuose lietuviuose.

Kaipo geriausį įrodymą, kad šiuos linkėjimus stengiamės įgyvendinti, ugdykime ir plėskime lietuvišką dainą po visą Vilniaus kraštą. Tad teskambie mūsų sutartinė, tekelie mumyse stiprų savo tautystės pajutimą, težadinie mumyse tvirtą ryžtingumo dvasią!

Kai panašiais jausmais gyvensime, kai kelsime ir gulsime su lietuviška daina lūpose ir širdyje, tada drąsiai galėsime pasakyti, kad Didžiojo mūsų tautos atgimimo Dainiaus testamentą: „Tegul skamba mūsų dainos po šalis plačiausias!" esame įgyvendinę.

Atitaisymas

Parašytuose ir atspausdintuose „Varpo" choro išvykos į Lietuvą mano įspūdžiuose įsibrovė pasirikimas, kuris galėjo daugelį skaitytojų suklaidinti, o kai ką gal ir įžeisti. Prisipažinsiu, kad neturėjau jokios blogos valios. Šiuo, atitaisydamas aną įsibrovusį pasirikimą, paaiškinu, kad 18 (100) „Aido" numeryje, pirmoje špaltoje, kur kalbama apie mūsų dalyvavimą tradicinėj prieš Naujus Metus „Traviatoj" dainavo ir vaidino ne p. Vincė Jonuškaitė-Zaunienė, bet ponia E. Kardelienė. Kiek netobulai atvaizduotas ten ir mūsų sveikinimas bei dovanų įteikimas. Šia proga turiu pastebėti, kad p. Kiprui Petrauskui buvo įteiktas Vilniaus krašto lietuvaitės išaustas audinys, kurin įausti Tautos himno žodžiai, o p. E. Kardelienei—gėlių puokštė.

(GALAS).

Iškilmingas pirmojo Lietuvos kariuomenės žuvusiojo karininko Antano Juozapavičiaus 20 metų žuvimo sukaktuvių minėjimas Alytuje. Brigados gen. Tallet-Kelpša sveikina išsirikiavusias Alytaus organizacijas ir kariuomenės dalis.

Kas stipresnis — kareiviai ar pinigai?

Ispanijos naminiam karui baigiantis

Europos politinė padėtis vis dar nepaaiškėjo, nes be kitų svarbių klausimų, apie kuriuos anksčiau buvo rašyta, iškilo du nauji ir tai gana svarbūs klausimai.

Pirmas jų, tai Amerikos prezidento Ruzvelto pareiškimas, kad karui kilus Amerika padės Prancūzijai ir, žinoma, kartu Anglijai. Berlynas ir Rymas, išgirdęs tą pareiškimą, nusigando. Pavojus pasidarė dar ryškesnis, kai Čemberlenas aiškiai ir griežtai pareiškė, kad Anglija karo metu Prancūzijai padės visomis jėgomis ir visais ištekliais. Išeitų, kad tarp Amerikos, Prancūzijos ir Anglijos, o ypač tarp šių dviejų yra karinis susitarimas. O jeigu taip, tai prieš tokių trijų galiūnų sujungtas karines jėgas neatsispirs jokios ašys ir trikampiai. Tai vienas svarbus faktas, kuris abiem diktatoriams pakirto rankas ir kojas. Antras, kuris irgi neteikia daug vilčių, tai Ispanijos likimas.

Kaip žinome, Hitleris, o ypač Musolinis labai užsiangažavo Ispanijos naminiame kare, kuris Italijai kaštuoja beveik tiek pat, kaip ir Abisinijoje. Gen. Frankas ginklus ėmė iš Vokietijos, o daugiausia iš Italijos. Be to, Musolinis dar gerokai prisiuntė Ispanijos sukilėliams savo kariuomenės. Bet už tą pagalbą nei Hitleris, nei Musolinis nieko negavo, nes gen. Frankas pinigų neturėjo ir viskas reiškėjo imti bargan. Tuo būdu liko jis Italijai skolingas kelius šimtus milijardų lyrų. O kiek ten tūkstančių italų žuvo! Tačiau tų aukų Musolinis nesigailėjo, nes tikėjosi, kad, sukilėliams laimėjus, pasiims turtingas Ispanijos kasyklas ir prisikas turtų keleriopai daugiau, negu išleido. Be to, kas svarbiausia, tikėjosi, kad faktiškai jis valdys visą Ispaniją. Tada, turėdamas Balearų salas (Minorką ir Majorką), beveik visą Gibraltaro sąsiaurį, Italijos ir Dekadenazo salyną, Viduržemių jūroje jaustųsi kaip savo ežere ir tada ši jūra tikrai būtų Italijos jūra. Bet kadangi ši jūra yra, kaip žuviai vanduo, reikalinga Anglijai ir Prancūzijai (susisiekimas su Afrika, artimaisiais ir Tolimaisiais Rytais), tai Musolinis, turėdamas joje persvarą, galėtų diktuoti sąlygas Anglijai ir Prancūzijai, o šios, netekusios patogaus susisiekimo su Afrika ir Azija, būtų priverstos jo reikalavimus patenkinti.

Tokios buvo Musolinio ir Hitlerio kombinacijos Ispanijoje. Ir vien tik dėl to jie rėmė sukilėlius. Tačiau šiandieną, kada Katalonija atsidūrė generolo Franko rankose, kada dėl to Rymas džiaugėsi ir triumfavo ir kada ir Madridas jau rengiasi iškelti baltas vėliavas, Ispanijos sukilėlių politika pradėjo trauktis nuo Rymo ir Berlyno į Paryžių ir Londoną.

Pirmiausiai vyriausybininkų labai stipriai apginkluota ir strateginiu atžvilgiu didelę reikšmę turinti Minorkos sala atsidūrė sukilėlių rankose... anglams padedant. Užėmė ją ne italų legionieriai bet ispanai... Anglijos karo laivų apsaugoje. Toliau, gen. Frankas iškilmingai priėmė Prancūzijos vyriausybės atstovą, aukštus karininkus ir įrodė, kad nei italai, nei vokiečiai Ispanijoje jokių tvirtovių, nukreiptų prieš Prancūziją ir Angliją neturi. Be to, jis pažadėjo, kad karui pasibaigus tuojau išsiųs iš Ispanijos visus Italijos kareivius, ir Ispaniją valdys patys ispanai. Šiuo metu tarp Ispanijos ir Londono su Paryžiumi vedamos intensyvios derybos, nes generolui Frankui svarbu gauti iš Londono ir Paryžiaus medžiaginę paramą (visas Ispanijos auksas guli Paryžiaus banke), kurios negaus nei Berlyne nei Ryme, nes ten kasos jau ištuštintos. O be pinigų gen. Frankas neilgai išsilaikys prie valdžios. Todėl jam ir svarbu, kad Prancūzija grąžintų kelius šimtus tūkstančių ispanų pabėgėlių, kurie prancūzų rankose galėtų būti panaudoti prieš sukilėlius. Žodžiu, baigus karą, generolui Frankui naudingiausia yra padėkoti Rymui ir Berlynui už paramą ir susidėti su Paryžiumi ir Londonu. Jis taip ir mėgina daryti. Dėl to vokiečių ir italų spauda Ispanijos sukilėlius jau pradeda gnaibyti. Jeigu gen. Frankas atsigręž nuo Hitlerio ir Musolinio, tada šiuos ištiks didelis smūgis, tada iširs ir visi jų planai.

J.

Kaip renkamas popiežius

Visiems žinomas ir visai suprantamas tas įspūdis, kurį viso pasaulio gyventojams padarė popiežiaus Pijaus XI mirtis.

Gausingos žinios apie tą liūdną įvykį jau bus nušvietusios tuos gedulingai iškilmingus, mistiškai prasmingus momentus, kurie dėjosi nuo pat popiežiaus akių užmerkimo iki dabar. Reikia žinoti, kad visi veiksmai prie popiežiaus kūno ir jo laidotuvės yra šimtmečių tradicija; nieko naujo, nieko netikėto, nieko, kas neturėtų savo prasmės ir reikšmės.

Nieko daugiau nebepridėdami prie to, kas jau pranešta laikraščiuose apie popiežiaus mirtį ir ruošą jo laidotuvėms, nušviesime tik popiežiaus rinkimų procedūrą.

Kaip žinia, popiežių renka vadinamosios „konklavos" (raktas). Pirmiausia, tuo žodžiu vadinama vieta, kur vyksta naujo popiežiaus rinkimai. Tai eilė visai atskirų, izoliuotų kambarių Vatikane. Rinkimų metu visos durys ir langai iš lauko į tuos kambarius uždaromi ir užmūrijami. Popiežiaus rinkikai kardinolai ir jų sekretoriai bei tarnai, viso apie 300 žmonių visam rinkimų laikui atskiriami nuo viso pasaulio; tai daroma, kad kardinolų jokia pašalinė įtaka nepaveiktų, kad jie susikaupę, dieviškąja dvasia gyvendami galėtų pagal ją ir savo balsą atiduoti už tinkamiausią į apaštališkąjį sostą kandidatą. Kardinolų siunčiamieji ir gaunamieji, būtinam reikalui esant, laiškai akyliausiai cenzūruojami.

Kartais konklavos užtrunka labai ilgai: 13 amžiuje truksui net apie 2 metus... Dabar konklavai įrengiama speciali virtuvė, iš kur visi 300 konklavos dalyvių gauna maistą.

Kiekvienam kardinolui skiriamas specialus kambarėlis, išmuštas audeklu, su lova, stalu ir keliomis kėdėmis. Konklava turi būti organizuota pagal griežtai nustatytas taisykles. Mažiausias nuo jų nukrypimas gali duoti pagrindą popiežiaus rinkimus anuliuoti.

Seniau iškilmingas konklavos atidarymas įvykdavo dešimtą po popiežiaus mirties dieną. Bet vėliau konklava pradėta atidaryti po dviejų ir net po 18 dienų popiežiui mirus, kad toli nuo Rymo gyvenantieji kardinolai galėtų atvykti į konklavą. Konklavos atidarymo dieną visi konklavos nariai dalyvauja iškilmingose pamaldose, o paskui Sikstinos koplyčioje prisiekia ir išsiskirsto po savo kambarius, paskirtus burtų keliu. Apie 7 val. vakaro, tris kart suskambėjus varpui, ceremonmeisteriai išeina ir garsiai paskambina: Extra omnes!" Visi konklavos posėdžiuo, se nedalyvaujantieji, turi išeiti. Durys užrakinamos, o kamerlingas trijų kardinolų lydimas, apžiūri patalpas įsitikinti, ar visi pašaliniai yra išėję.

Kitą dieną Sikstinos koplyčioje, kur susirenka visi kardinolai gedulo rūbuose, laikomos pamaldos, paskui įvyksta pirmas balsavimas.

Parašęs kandidato vardą, balsuojantis kardinolas pakyla iš savo vietos ir eina prie altoriaus. nešdamas dešinėje rankoje aukštai iškeltą lapelį. Kardinolas atsiklaupia ir kelius kartus persižegnojęs prisiekia balsuojąs pagal sąžinę, šaukdamasis liudininku Kristų.

Trys sekretoriai suska to įmestuosius į urną balsus, paskui vienas sekretorius garsiai skaito kandidatų vardus, tuo tarpu kardinolai turimuose sąrašuose pažymi. kiek kuris kardinolas gavo balsų.

Jei nė vienas kandidatas negavo ⅔ balsų. balsavimo lapeliai susiuvami šilkiniu siūlu ir sudeginami specialiame židinyje, kuriame iš anksto padėta drėgno šieno ir šiaudų. Pro kaminą iš Sikstinos koplyčios rūkstą juodi tiršti dūmai gyventojams praneša, kad rinkimai nepasisekė. Taip dedasi po kiekvieno nepavykusių rinkimų. Kai iš kamino pasirodo lengvas skystas, melsvas dūmelis, žmonės žino, kad naujas popiežius išrinktas.

Komisijai pranešus apie naujo popiežiaus išrinkimą, visi kard no lai tam tikra virvele nuleidžia ties kiekvienu jų esamą baldachmą, tuo parodydamai, kad tą privilegiją turi tik išrinktasis Naujasis popiežius tuoj pasako pasirinktą popiežišką vardą ir aiškina motyvus, dėl ko tą būtent pasirinko. Po to naujam popiežiui uždedamas popiežiaus regalijos ir jis priima kardinolų sveikinimus. Tuo pat metu šv. Petro bazilikoje kardinolas - diakonas besimeldžiantiems praneša apie popiežiaus išrinkimą ir jo vardą, garsiai paskelbdamas „Habemus papam"! Paskui naujas popiežius pasirodo žmonėms.

Iš „L. A."

KORESPONDENCIJOS

Suvalkų apskr.

Seinai. *Kooperatyvo narių susirinkimas.* Vasario 12 d. Seinuose įvyko vietos Vartotojų Bendrovės „Rūtos" narių metinis susirinkimas. Bendrovės pirmininkas Juozas Maksimavičius padarė pranešimą apie B—vės veiklą 1938 metais. Iš pranešimo sužinota, kad praėjusiais metais Seinų Vartotojų Bendrovė „Rūta" yra padariusi apyvartos 23.362 auks. 53 sk. Gryno pelno gauta 715 auks. 5 sk. Pelnas nutarta padalinti nariams. Kooperatyvas mokės nariams dividendo maždaug po 2 su puse procento nuo užpirkimų. Tuo labai apsivylė tie B vės nariai, kurie pirkini jo ne kooperatyve. Toliau buvo agr. J. Pajaujo paskaita apie kooperacijos reikšmę ūkininkams. Po to buvo perrinkta Bendrovės taryba ir priimtas 1939 metų biudžeto projektas.

Juodvarnis.

Viln.-Trakų apskr.

Dainava, Varėnos valsč. *Deklaracijos ir eglutė.* Praėjusį mėnesio 29 d. čia buvo atsilankęs Kanavos rajono policijos komendantas J. Ružanskis, kuris, užėjęs pas vietos ūkininką A. Bruzgelevičių, klausinėjo apie deklaracijas, kurias tėvai pasirašė ir nusiuntė inspektoriui, kad pradžios mokykloje būtų įvesta lietuvių kalba. Klausė kur jas gavo, kas išpildė, kas prie to ragino ir ar nebuvo kas verčiamas jas pasirašyti. Ūkininkas parodė „Aido" numerį, su kuriuo buvo deklaracijos. Komendantas pasiėmė „Aidą" ir išėjo.

Dainavoje dabar mokytojauna mokyt. J. Židzkówna. Ji lietuviškai nemoka nė žodelio. Ji nepatenkinta, kad tėvai pasirašė deklaracijas. Pasikvietusi vaikų tėvus, klausinėjo, kaip ir kom. Ružanskis, o ypač teiravosi, kas deklaracijas išpildė. Mėgino tėvus įkalbėti, kad deklaracijas atšauktų, žadėdama vaikams knygas ir sąsiuvinius duoti nemokamai. Bet dainaviečiai nesutiko. Sutiko tiktai A. Butkevičius.

Pereito mėnesio 30 d. vietos mokykloje buvo surengta vaikams eglutė. Vaikai turėjo už ją mokėti po 30 skatikų. Kurie pinigų neturėjo, jų eglutė buvo namie. Eglutės pažiūrėti buvo susirinkę tėvai ir dalis jaunimo. Tėvai buvo nepatenkinti tuo, kad jų vaikai žaidė, dainavo ir deklamavo ne savo kalba. Eglutei pasibaigus, jaunimas užtraukė „Ant Nemuno kranto" ir savo tautos himną. Mokytoja sakė už tai giedojusius patraukti atsakomybėn

B. Bružuklis.

Mažoji Kaniava, Varėnos valsč. *Ir čia kalbinta atšaukti deklaracijas.* Vietos pradžios mokyklą lanko Mikalčiūnų, Panočių, Slučajaus, Bagočių, Kaniukų ir kt. lietuviškų sodžių vaikai. Mokina Jezukevičienė. Ji taip pat buvo pasikvietusi vaikų tėvus ir ragino atšaukti jų pasirašytas deklaracijas. Bet nė vienas nesutiko taip padaryti.

B. Bružuklis.

Galgaliai, Gervėčių valsč. *Negavo lietuviškam vakarui leidimo.* Nuo praėjusių metų rudens čia yra įsteigtas lietuvių Katalikiškos Akcijos jaunimo skyrius. Šio mėnesio 5 dieną skyriaus nariai norėjo surengti lietuvišką vakarą. Būtų vaidinę vieną komediją. Bet negavo apskrities storastos leidimo.

Jau suėjo treji metai, kai šioje apylinkėje buvo rengiami vieši lietuviški vakarai. Tuo tarpu Gervėčių lenkų Katalikų Akcijos skyrius savo vakarus rengia beveik kiekvieną sekmadienį.

Bet gaigaliečiai dar nenustoja vilties. Jie tikisi savo lietuvišką vakarą surengti vėliau, kada bus geresni laikai.

Gailutė.

Pirciupiai, Valkininko valsč. *Lietuvių kalbos dėstymo reikalais ir kt.* Neseniai vietos valdinės mokyklos vaikams buvo surengta eglutė. Dalį pinigų jai atsiuntė mokyklų inspektoratas, o kita dalis surinkta iš vaikų (po 20 sk.). Vaikai ir tėvai šia pramogėle apsivylė, nes joje viskas buvo lenkiškai. Visos kalėdinės giesmės, dainos ir deklamacijos taip pat buvo vien lenkų kalba. Kadangi šioje mokykloje lietuvių vaikų yra 40, o nelietuvių tik 10, tai, suprantama, tėvai šalia lenkų kalbos visai pamatuotai norėjo ką nors išgirsti ir lietuvių kalba. Ir kai šitą norą pareiškė, kad jie patenkinti negalėjo būti. Tai, pagaliau, suprato ir mokytoja, bet jau buvo per vėlu.

Pagal programą mokykloje turėtų būti lietuvių kalba du kartus savaitėje. Bet iš tikrųjų tokios tvarkos nesilaikoma, kartais lietuvių kalbos nebūna ir visą mėnesį, o jei būna, tai vaikai turi skaityti lietuviškai ir versti į lenkų kalbą. Taip būna III ir IV skyriuose. Pirmame ir antrame skyriuje lietuvių kalbos nemokinama visai. Tikyba visuose skyriuose dėstoma vien lenkų kalba.

Dėl lietuvių kalbos dėstymo mokykloje praėjusį mėnesį pirciupiečiai įteikė deklaracijas (18) ir dabar laukia jų vaisių. Jeigu nieko gero nesusilauktų, jie pasiryžę vra tuo reikalu kreiptis į aukštesnes švietimo įstaigas.

Per seniūnijų tarybų rinkimus Pirciupių seniūnijoje išrinkta 20 lietuvių ir 4 nelietuviai.

Ukininko sūnus.

Gardino apskr.

Kabeliai, Marcinkonių valsč. *Išsiskyrėliai.* Pereitų metų gruodžio 28 d. per bandomuosius Kabelių seniūnijoje valsčiaus tarybininkų rinkimus vienbalsiai buvo išrinktas tarybininku mokytojas Vincas Makarevičius, o jo pavaduotoju Juozas Mazgelis. Kabeliečiai džiaugėsi, kad reikalui atėjus šie žmonės sugebės valsčiuje jų reikalus ginti. Deja, čia atsirado tokių, kurie dėl „onaro" pasiryžo išsiskirti iš visų tarpo ir patys pasiūlė būti šios seniūnijos kandidatais į valsčiaus tarybą. Tie išsiskyrėliai tai J. Jaskelevičius ir J. Akstinas, buvę valsčiaus tarybininkai.

Dėl vasario 10 d. įvykusių Marcinkonių valsčiaus tarybos rinkimų (apie tai „Aide" jau buvo rašyta) nusiuntė apskrities storastai skundą ir Kabelių seniūnijos tarybininkai (14).

Tarybininkas.

KRONIKA

Vilniaus lietuviai iškilmigai paminėjo savo tautos šventę

Vilniaus lietuvių visuomenė savo tautos šventę paminėjo iškilmingai. Vasario 16-tą dieną iš ryto 10 val. šv. Mikalojaus bažnyčioje buvo laikomos pamaldos. Giedotinės mišias laikė kun. Pr. Bieliauskas. Mišių metu giedojo „Varpo“ choras. Po mišių buvo tai dienai pritaikintas pamokslas, kurį pasakė mgr. kun. K. Pukėnas. Pamaldos užbaigtos „Te Deum laudamus“. Po to dar buvo sugiedotas mūsų tautos himnas ir vienas posmas giesmės „Marija, Marija“.

Pamaldų metu buvo pilnutėlė bažnyčia žmonių. Buvo susirinkę padėkoti Aukščiausiajam už atsiektus lietuvių tautos laimėjimus Vilniaus lietuvių visuomenės vadai su pirmininku K. Stašiu priešaky, vietos lietuvių besimokąs jaunimas, amatininkai ir darbininkai-kės ir kt.; taip pat buvo provincijos lietuvių atstovai ir Vilniaus gudų ir ukrainų visuomenės atstovai. Per pamaldas bažnyčioje prie Vytauto Didžiojo paminklo budėjo lietuvių skautų garbės sargyba.

Kitos iškilmės įvyko vakare Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje, kur taip pat dalyvavo daug žmonių. Tautinėmis vėliavomis ir Dr. J. Basanavičiaus paveikslu papuoštoje scenoje pasirodė šventei ruošti komitetas. Jo pirmininkas K. Stašys pasakė įžangos žodį, pažymėdamas šios šventės minėjimo svarbą ir jos reikšmę mūsų gyvenime. Po įžangos žodžio minėjimo dalyviai sugiedojo lietuvių tautos himną, o paskui dūdų orkestras griežė lenkų tautos himną.

Toliau buvo paskaita tema „Lietuvių laimėjimai Vilniaus krašte per 20 metų“. Skaitė Alf. Bielinis. Prelegentas suminėjo Didžiojo karo padarytus nuostolius ir nušvietė per paskutinius 20 metų Vilniaus krašto lietuvių laimėjimus, džiugius ir niūrius to laikotarpio vaizdus.

Po paskaitos buvo sveikinimai. Raštu sveikino gudų tremtiniai: iš Baltstogės kun. Vl. Taločka, iš Slonimo kun. A. Stankevičius, iš Varšuvos inž. A. Klimavičius, iš Poznanės lietuviai studentai, iš Krokuvos lietuvės studentės, iš Lydos lietuviai tremtiniai, iš Liublino lietuviai studentai, Kabelių Vartotojų Bendrovė „Galybė“, Kalesnykų lietuviai, Ašmenos apskrities lietuviai, suvalkiečiai lietuviai, Pošalčių sportininkai ir daug kitų. Žodžiu sveikino Vilniaus Gudų Studentų Sąjungos vardu A. Dasiukievič ir Ukrainų Studentų Sąjungos vardu —V. Huculak.

Visiems sveikinusiems nuoširdžiai dėkojo pirm. K. Stašys, ta proga pasiūlydamas nusiųsti Lietuvos pasiuntiniui ir įgaliotam ministrui Varšuvoje dr. Jurgiui Šauliui tokią sveikinimo telegramą:

Didžiai gerbiamas Pone Ministre,

Vilniaus lietuvio širdis prisipildo džiugesiu, kai jis mini jo gimtajam mieste prieš 21 metus įvykusį Lietuvos atsikėlimą, kai jis ta proga gėrisi savo Tėvynės šiandieniniu gerbuviu ir stebi savo Tautos žygius laimingon ir didingon ateitin.

Šią brangią mums šventę švenčiant priimkite P. M. Vilniaus lietuvių kilniuosius jausmus Lietuvos valstybei ir jos vadams.

Komiteto šventei rengti vardu Pirmininkas Konstantinas Stašys.

Pirmoji iškilmingo akto dalis užbaigta deklamacijomis, kurias atliko M. Krinickaitė-Astaškienė ir Vl. Jurkevičius.

Antroje programos dalyje buvo komp. J. Siniaus vedamo „Varpo“ choro koncertas. Padainuota kelios gražesnės lietuviškos dainos. Užbaigta himnu „Lietuviai esame mes gimę“.

Po iškilmingo akto Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos salėje buvo surengta arbatėlė, kurioje dalyvavo apie 150 asmenų. Prie bendro stalo buvo pasakyta kalbų, padainuota dainų ir, sugiedojus tautos himną, išsiskirstyta.

Be to, Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjunga tautos šventę paminėjo atskirai. Tą pačią dieną įvyko jos narių iškilmingas susirinkimas, kuriame buvo S-gos pirmininko Br. Uzielos įžanginė kalba, A. Šimukonio referatas, Vl. Radziulio deklamacijos ir L. Braziulio beletristinio kūrinio skaitymas. Užbaigta tautos himnu.

Dėl Lietuvių Mokslo Draugijos turto

Kaip žinia, vietoje pernai uždarytos Lietuvių Mokslo Draugijos Vilniuje jau yra įsteigta Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugija. Apie jos valdybos sudėtį pranešta atskirais raštais Vilniaus Vaivadijos Įstaigai ir Vilniaus Miesto Storastijai vasario 13 dieną.

Tenka patirti, kad naujosios Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos valdyba dabar nekantriai laukia, kada bus jai atiduotas uždarytos Lietuvių Mokslo Draugijos turtas.

Ta proga tenka pažymėti, kad, steigėjams besirūpinant naujos Draugijos įstatų patvirtinimu, Vilniaus Vaivadijos Įstaigoje buvo užtikrinta, kad uždarytos Lietuvių Mokslo Draugijos turtas būsiąs atiduotas Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijai, kai tik bus išrinkta jos valdyba.

Kun. K. Čibiras išvyko Kaunan

Vilniaus Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos pirmininkas kun. Krištapas Čibiras vasario 17 dieną išvyko Kaunan, kur Lietuvos Blaivinimo Sąjungos prašomas skaitys apie blaivybę eilę paskaitų.

Taip pat tenka sužinoti, kad Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Draugijos pirmininkas kun. dr. A. Viskantas išvyksta Kaunan vasario 19 dieną. Jis ketina dalyvauti Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos organizuotame trečiame lietuvių katalikų mokslininkų mokslo mėgėjų suvažiavime.

Vilniuje vieši rašytoja Požeraitė

Vasario 16-tos dienos proga, į Vilnių yra atvykusi Lietuvos Pasiuntinybės Varšuvoje tarnautoja rašytoja Požeraitė, kuri dalyvavo mūsų tautos šventės minėjimo iškilmėse.

Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos adresas

Mus prašo pranešti, kad naujai Vilniuje įsteigtos Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos adresas laikinai yra tokis: Vilnius, Poplavska 33a—7. Pirmininkas mgr. Adomas Juškevičius.

Šiuo adresu galima kreiptis visais Draugiją liečiančiais reikalais.

Vilniaus lietuvių sportininkų leidinys

Šiomis dienomis Vilniuje išėjo iš spaudos vienkartinis sporto reikalams skirtas ir gausiai iliustruotas žurnalas „Aukščiau, greičiau, toliau“. Žurnalą išleido Pranas Žižmaras.

KARAS KINIJOJE

Kinijoje netikėtai sujudo kiniečiai. Jų motorizuotos kariuomenės dalys pasirodė prie Hankau ir Kantono. Užklupti japonai keliose vietose turėjo pasitraukti. Kiniečiams pasisekė nutraukti susisiekimą geležinkeliu tarp Hankau ir Kantono. Japonai skubiai stiprinasi naujose pazicijose ir sutraukia kariuomenę iš kitų miestų. Kartu su reguliare kariuomene pradėjo veikti ir kinų partizanai japonų užpakalyje.

KARAS ISPANIJOJE

Visuose karo frontuose muštynių nėra, visur tyla. Nacionalistų lėktuvai bombardavo Madridą, Valenciją ir Alikante. Nuo bombų nukentėjo du vyriausybininkų mažesnieji karo laivai.

Anglija ir Prancūzija netrukus pripažinsiančios gen. Franko vyriausybę. Jos atkalbinėja vyriausybininkus toliau priešintis nacionalistams. Prezidentas Azana dar kartą atsisakė grįžti Ispanijon ir taip pat linkęs nutraukti karo praliejimą.

Lietuvos Banko veikla 1938 metais

Kaune įvyko Lietuvos Banko akcininkų metinis susirinkimas. Banko valdytojas Juozas Tūbelis padarė platų pranešimą apie Lietuvos ekonominį gyvenimą ir Banko veiklą 1938 m. Pernai Lietuvos ūkinį gyvenimą neigiamai veikė tarptautiniai politiniai įtempimai. Lenkų ultimatumo ir Čekoslovakijos įvykių metu iš bankų buvo išimta keliolika milijonų litų, kurie tačiau greitai į bankus, net su kaupu grįžo. Kai kurį sąmišį padarė ir žydų kėlimas iš Klaipėdos. Žaliavų ypač javų žemos kainos taip pat sunkino ūkinius ir piniginius reikalus. Vyriausybė javų eksportą rėmė stambiais primokėjimais. Bet apskritai kraštas šiuos ūkinius negalavimus nesunkiai išgyveno ir visose srityse buvo daroma žymi pažanga. Derlius buvo gana geras, o pašarų derlius net žymiai aukštesnis negu 1937 metais. Eksportas buvo didesnis. Javų išvežta už 20 milijonų litų daugiau; mėsos, kiaulių ir galvijų už 10 mil. litų daugiau; sviesto ir sūrio už 8 mil. daugiau, kiaušinių už 2 mil. daugiau ir t. t. Ūkininkai daugiau pirko dirbtinių trąšų, žemės ūkio mašinų ir kitų dalykų. Ūkininkai aštriai jautė žemės ūkio darbininkų trūkumą. Augą miestai, gyva trobesių statyba ir kiti darbai: ištraukia iš kaimų į miestus visą gyventojų prieauglį. Pernai į statybą buvo įdėta net 53 mil. litų (1936 m. tiktai 27 mil. litai). Užsienio prekybos apyvarta padidėjo 8,5%. Eksportuota už 25 mil. lt. ir importuota už 11 mil. lt. daugiau, kaip už pernai. Indėlių suma bankuose padidėjo gale metų apie 40 mil. litų (pradžioje metų buvo indėlių 173 mil.), o pabaigoje metų jau 213 mil. lt...

Lietuvos valstybės biudžetas 1939 metams

Seimas priėmė Lietuvos valstybės biudžetą 1939 metų. Biudžetu numatyta, kad valstybės iš metų turės 367.929.000 lt. išlaidų; apie tiek pat bus gauta ir pajamų.

Krašto apsaugos ministerijos išlaidoms numatyta 90 mil. litų, susisiekimo ministerijos — 72 mil., švietimo ministerijos— arti 60 mil. litų, žemės ūkio — 43 mil. litų, vidaus reikalų — arti 35 mil. litų, finansų 42 mil. litų. Kitų ministerijų išlaidos žymiai mažesnės. Iš biudžeto matyti, kad vyriausybė ir seimas daugiausia dėmesio kreipia į krašto saugumą, švietimą ir žemės ūkio reikalus.

Įvairu-įdomu

Kaip atrodo Maginot tvirtovės

Prancūzija savo šiaurės rytų pasienyje yra pastačiusi milžinišką sutvirtinimų juostą, kuri vadinama Maginot vardu. Ji pavadinta pagal prancūzų karo ministrą, kurio dėka buvo sudaryti jos planai ir išgauti kreditai jai statyti. Darbai buvo pradėti 1930 metais ir baigti per ketveris metus.

Maginot linija prasideda už keturių kilometrų nuo Šveicarijos pasienio ir eina kairiuoju Reino krantu ligi Strasburgo. Nuo tos vietos ji palei Lauterio upę eina ligi Vogezų kalnų. Lotaringiją saugoja Meco rajono tvirtovės, kurios nueina ligi Belgijos sienos.

Šitoji sutvirtinimų linija pritaikinta vietos aplinkybėms. Kai kuriose vietose ji tėra vos už keleto šimtų metrų nuo sienos, kitur gi įeina net ligi 8 km. į Prancūzijos teritorijos vidų.

Atsparos punktai įrengti net ligi aštuoniasdešimt ir šimto metrų gilumos, gi iš oro daugiau nieko nematyti, kaip geležbetonio platformos, viršum kurių su elektros pagalba gali iškilti į paviršių patrankos ir kulkosvaidžiai, kurie besiartinantį priešą paims į kryžminę ugnį. Po žemėmis išvestos 600 km. ilgio galerijos, kurios jungia visus atramos punktus. Jomis kariuomenės dalys gali nuvykti į bet kurią vietą, kuriai gresia pavojus ir kuriai reikalinga pagalba.

Kaip atrodo tie atramos punktai?

Tai galingos požeminės tvirtovės, giliai įsirausiusios į žemę. Požemyje išvesti siaurieji geležinkelių bėgiai, strateginiai keliai, įrengti medžiagos sandėliai, įruošti aikštės įvairiems kariuomenės dalių pratimams, žodžiu sakant, padaryta viskas, kad tvirtovės tikrai būtų nepaimamos.

Tai stipriausia Europoje įtvirtinimų linija, kuriai statyti kelerius metus dirbo apie 30.000 darbininkų. Giliai žemėse įrengti instrumentai orui pompuoti. Skylės orui įeiti yra už kelių kilometrų užpakalyje, be to, įtaisyti filtrai taip, kad nėra jokio dujų pavojaus

Tvirtovės pastatytos tokiu būdu, kad jeigu kuris korpusas nebegalės priešintis, tai iš kitų tvirtovių, esančių kairėje ir dešinėje pusėje, galima būtų atidengti kryžminę ugnį į priešą. Angos, kurios jungia atskiras dalis, yra keleto kilometrų ilgio. Kiekvienas korpusas su kaimyniniais daliniais sujungtas angomis ir visa eile telefono laidų.

Tvirtovės pastatytos iš geležies ir betono. Prie įėjimo į požemius viršum didžiųjų durų yra užrašas „Maginot linija“. Tai jau pasako, kad toliau eiti nebegalima. Kam leidžiama, tie gali nusileisti 33 metrus gilyn. Tai yra bent trejetu aukščių giliau, negu aukščiausieji Paryžiaus namai, kurie paprastai neviršija daugiau kaip 22 metrų aukščio. Tada prieš lankytojo akis atsiskleidžia visas požemio miestas.

Visų tvirtovių ašis yra didžioji galerija, prie kurios prisijungia visa eilė antrinių angų. Siauroji geležinkelio bėgiais važiuoto nedideli vagonėliai, kuriuos velka specialūs garvežiukai. Kai kurios elektros stotys yra čia pat, kai kurios čia pat užpakalyje,— net už 100—150 km už linijos. Fortai aprūpinti maistu ir karinės medžiagos ištekliais taip gausiai, kad gali patys vieni laikytis net keletą mėnesių.

Viename tvirtovės sparne įruošta didžiulė ligoninė. Tenai yra netgi operacijų salė, kurioje gali būti daromos pačios komplikuočiausios operacijos, — ką gali žinoti, kokios gali pasitaikyti karo metu.

Įėjęs į mašinų skyrių, gauni įspūdį, kad patekai į moderniškiausį fabriką. Visur dūzgia dizeliniai motorai, transformatoriai, elektros mašinos. Įtvirtinimai taip įtaisyti, kad juose nejausti jokio skirtumo tarp žiemos ir vasaros,— klimatas čia visą laiką vienodas.

Prancūzai įsitikinę, kad Maginot linija yra nepaimama, sako, kad net stipriausios priešo karo jėgos negalės peržengti per šitą milžinišką organizmą.

Jau įteikiami likvidatoriaus pranešimai

Tenka sužinoti, kad provincijos lietuviams ūkininkams jau yra įteikiami uždarytos Vilniaus Lietuvių Labdarybės Draugijos likvidatoriaus J. Švedo pranešimai, kad tie ūkininkai iki šių metų kovo mėn. 5 dienos paprašytų Vilniaus vaivados jiems dovanoti 1934 m. Lietuvių Labdarybės Draugijos šelpimo komiteto teiktą pašalpą — maistui ir sėkloms grūdus, bulves ir kt.

Pranešimai įteikiami per valsčių vaitus.

Ryšium su tuo šiame „Aido“ numeryje dedamas aukščiau minėto lietuvių šelpimo komiteto atitinkamas pareiškimas.

Nekaltai išsėdėjo kalėjime 22 metus

Amerikos teismas šiomis dienomis paleido iš kalėjimo Tomą Munei, kuris 22 metus išsėdėjo kalėjime už bombinį pasikėsinimą San Francisko mieste 1916 metais Per šį pasikėsinimą buvo užmušta 10 žmonių ir sužeista 40. Buvo įtarta, kad pasikėsinimą įvykdęs minėtas Tomas Munei, kuris buvo suimtas ir nuteistas mirti. Paskui mirties bausmė buvo pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. Munei visados tvirtino esąs nekaltas, todėl visą laiką reikalavo tik pilno bausmės dovanojimo. Dabar, atsirадus naujų įrodymų, kad Munei šiame pasikėsinime visai nedalyvavo, jis buvo išleistas iš kalėjimo, po 22 metų nekaltai išsėdėto laiko.

Kinijoj yra 1.000 000 japonų kariuomenės

Japonų karo atstovas Paryžiuje Čuhiaši pareiškė spaudos atstovams, kad karo veiksmai Kinijoje nėra apmirę, kaip tatai atrodo daugeliui stebėtojų. Takiai milžiniškai teritorijai, kaip Kinijos, užkariauti reikia daug laiko.

Toliau jis pareiškė, kad Kinijoje yra japonų rezervinės ir teritorinės kariuomenės dalys.

Geriausia japonų kariuomenė sukoncentruota prie Sovietų sienos. Kinijoje iš viso esą apie 1.000.000 japonų kariuomenės.

Atsiųsta paminėti

Nauji Sakalo leidiniai

Ignas Šeinius, **Tėviškės padangėje.** Iliustr. R. Kalpokas. 264 psl. Lt 3. Sakalo leid.

Skaidriu jaunystės idealizmu, giedria nuotaika persunktos mūsų literatūros klasiko atsiminimu novelės jaunimui.

Vytė Nemunėlis, **Vyrai ir pipirai.** Eilėraščiai priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus skaitytojams. Vienos ir 3 jų spalvų iliustr. piešė V. Z. Stančikaitė. 80 psl. Lt 2,50. Sakalo leid.

Mėgiamiausias vaikų poezijos kūrėjas šioj knygoj duoda ilgesnių ir trumpesnių poemėlių, eilėraščių ir dainelių, parašytų skambia, stipria literatūrine forma ir labai įdomiu savo turiniu, apgaubtų vietom lyrine, vietom jumoristine nuotaika.

„AIDO“ REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas **Liudvikas Cicėnas**. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH“ Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius **Vincas Budrevičius**